

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 34.

Fjerde Session.

13de Møde.

Fredagen d. 29. October.

(Forts.)

Wiedemann (forts.): Uden dette vil den sikkerligt ikke fremme sin Hensigt, i Almindelighed at virke til Fæstebondestandens Fremstriden og Belysning; thi, ere Lovens Bestemmelser saadanne, at de ikke alene ikke tilskynde og opmuntre til at betræde Frivillighedens Vej, men endog standse den, og den Tid da snart indtræffer, da Lovens Evang indtræder, da vil sikkerligt mangfoldige Fæstebønder benytte sig heraf, og ikke alene de, som have de fornødne Penge midler til at iværksætte denne Overgang, thi nogle Penge skulle der nødvendigvis til, for under en saadan Overgang nogenlunde at kunne sikke sig i Fremtiden, men ogsaa de, som mangle disse, som maae laane sig frem privat eller offentlig, de bygge deres Haab om i kommende Tider at kunne betale Renter og Afdrag paa deres Gjæld paa nærværende eller senere Aars gunstige Coniuncturer og flere Aars rige Afgrøde; men Tiderne kunne forandre sig, vi kunne kun saae og plante, men det er Herren, der giver Bæret. Jeg siger dette ingenlunde, for i mindste Maade at kaste nogen Skygge paa den hæderlige Bønde stand; der ligger hos os Alle en Lykt til, en Stræben efter at nærme os til Lighed med vore Jævnlinge, naar Leilighed og Anviisning dertil gives, lad da Evangloven vorde saadan, at den taler tilskyndende og opmuntrende til de Fæstere, som dertil have Øyne, til ved frivillig Overenskomst at erholde deres Fæstegaard til Selveiendom, men ikke saadan, at den byder en stor Mængde af disse at oppebie den Tid, da de kunne tiltvinge sig Selveiendom, og derved drage deres usformuende Brødre med sig, sikker mange af dem til Fordærvelse; thi, er end det patriarchalske Forhold mellem

Godseieren og Fæstebonden for en stor Deel forsvundet, saa vil dog Fæstebonden vistnok endnu ofte hos mangen en velvillig og ædeltænkende Godseier, selv efterat han hos ham har erholdt Fæstegaardens Overdragelse til Selveiendom, naar han ved uheldige Omstændigheder ikke kan præstere det, han skal, hos ham finde Henstand, ja endog midlertidig Bistand, som han vistnok sjeldnere vil kunne finde, naar han mod Godseierens Villie, paa Vilkaar, som ikke vare stemmende med dennes Interesse og Fordringer, har tiltvunget sig Gaarden som Selveiendom; thi vi ere jo alle Mennesker, og, staaer al hans Gjæld til det Offentlige, da maa jo det Indgaaede præstere, thi ellers vil hans Selveiendom snart forsvinde, og da havde det jo dog været langt bedre for ham at vedblive at være en nogenlunde velstaaende Fæster, end at være reduceret til en Selveier, som Intet eier.

Tillisch: Jeg har hverken kunnet overbevise mig om Nødvendigheden eller Nødsnødvendigheden af, nu at udgive en Evanglov, og allermindst en Evanglov som den, hvortil der nu foreligger Forslag. Jeg har nemlig ikke kunnet overbevise mig om, at Almeenvellet fordrede en saadan Lov. Jeg vil imidlertid ikke gaae ind paa en nærmere Deduction heraf, da det er det ærede Udvalg, som i forrige Møde var nedsat til at drøfte denne Sag, heller ikke har indladt sig derpaa, men alene henviist til de foregaaende Forhandling og forudsat Almeenvellets Fordring i saa Henseende som givet, og jeg skal saameget mindre gaae ind derpaa, som jeg giver det ærede Udvalg Ret, forsaavidt det har udtalt, at det dog tilsidst kommer an paa et subjectivt Skøn, hvorvidt man ifølge de Grunde, som anføres for og imod Sagen, vil antage denne Almeenvellets Fordring for at være tilstede eller ikke. Men, idet jeg forudsætter, at den ærede Forslagsstiller, som ikke